یادداشت

محمدجواد اخوان

موانع استقلال تمام‌عیار

در هفته‌های اخیر که تحولات انتخابات امریکا بر مسائل گوناگون جهانی اثرگذار بود و همزمان تأثیراتی از آن در حوزه بازارهای داخلی کشورمان به‌ویژه بازار ارز دیده می‌شد، عده‌ای با این گزاره که تغییر احتمال پیروزی هر یک از نامزدها موجب نوسانات اقتصادی در کشور ما می‌شود، چنین مغالطه‌آمیز استدلال می‌کردند که این بدان معناست که با وجود شعارها، استقلال ایران وجود ندارد! هرچند کسانی که اندک آشنایی با اقتصاد سیاسی بین‌الملل داشته باشند، می‌دانند که حوادث گوناگون ریزودرشت جهانی چه تأثیراتی بر بازارهای مختلف می‌تواند داشته باشند، اما چون افراد بعضاً مغرض یا ناآگاه استقلال ایران را به دلیل نوسانات بازار ناشی از آثار روانی تحولات مخدوش جلوه می‌دهند، باید این شبهه را پاسخ داد.

وقتی از استقلال تمام‌عیار صحبت می‌کنیم مقصود استقلال در همه عرصه‌های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و دفاعی است. با وقوع انقلاب اسلامی، در حوزه‌های سیاسی و دفاعی استقلال کشور به نصاب قابل قبولی رسیده است، بدین معنا که تصمیمات سرنوشت‌ساز برای مردم ایران نه در واشنگتن و نه در لندن و نه در مسکو، بلکه در تهران و از سوی ایرانیان اتخاذ می‌گردد و این درست در نقطه مقابل وضعیت ایران پیش از انقلاب و بسیاری از متحدان کنونی غرب در منطقه است. اما در حوزه فرهنگی و اقتصادی به‌رغم تلاش‌های بسیاری که با همت جوانان انقلابی و جهادگر ایران اسلامی رخ داده، استقلال اقتصادی و فرهنگی به‌طور قابل قبولی تحقق نیافته و اساساً برخی آسیب‌های فرهنگی و تأثیرات مخرب تحریم‌های دشمن به دلیل همین عقب‌ماندگی‌هاست.

حال ممکن است پرسیده شود علت عقب‌ماندگی در تحقق استقلال تمام‌عیار چه بوده که یکی از مهم‌ترین دلایل داخلی آن جریانی بوده است که طی سه دهه اخیر در محافل علمی و البته بعضی از نهادهای رسمی کشور نضج یافته است که راهبرد «توسعه‌یافتگی» را در دل وابستگی تجویز می‌کند. بدین معنا که منشأ توسعه را جهان غرب می‌داند و با اصرار بر توسعه برون‌زا آن را در مدل «تعامل‌گرایی» پیشنهاد می‌دهد. در نگاه این جریان هدف کلان نظام باید توسعه‌یافتگی به‌معنای رایج و متعارف غربی آن باشد و با توجه به برتری سرمایه‌ای و فناورانه غرب، ناچار به تعامل با غرب و پذیرش منویات آن در حوزه مسائل بین‌المللی، منطقه‌ای و حتی داخلی کشورمان باشیم.

این تفکر عمدتاً در دهه دوم و سوم انقلاب در میان بخش‌های رسمی کشور در مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام ارائه و تثبیت شده و افرادی همچون دکتر محمود سریع‌القلم - که همفکرانش در طول دولت یازدهم و دوازدهم بر امور اجرایی کشور مسلط‌اند- به‌شدت مدافع آن هستند.

اکنون آنچه قابل تأمل است، رویکرد این جریان به مقوله استقلال به‌عنوان یکی از مهم‌ترین شعارها و آرمان‌های انقلاب اسلامی است. سریع‌القلم- به‌عنوان یکی از افراد محوری حلقه نیاوران- معتقد است که حتی چنین واژه‌ای دیگر کاربرد ندارد. او در یکی از مقالات خود تصریح می‌کند: «ما در دنیا لفظ، مفهوم و تعبیری به نام استقلال اصلاً نداریم. استقلال تعبیری است که در دهه ۱۹۵۰ میلادی کشورهای آفریقایی برای دوره استعمارزدایی استفاده می‌کردند. مفهومی بود که مؤثر افتاد و در کسب حاکمیت ملی برای ایران در دوران پس از انقلاب اسلامی مفید بود، اما امروز لغت استقلال کاربرد ندارد.» حلقه فکری نیاوران معتقد به‌نوعی توسعه وابسته است که در یک فرآیند به‌اصطلاح بین‌المللی- که تحت مدیریت و سلطه غرب است- شکل می‌گیرد.

سریع‌القلم در جای دیگر چنین می‌نگارد: «مفهوم استقلال در سه دهه اخیر معنای سنّتی خود را از دست داده و کشورها عموماً به دنبال اختلاط و همکاری و وابستگی‌های متقابل هستند. امروزه حتی ژاپن و آلمان و امریکا که نزدیک به ۶۰ درصد از تولید جهانی را در اختیار دارند مستقل نیستند و به‌شدت به یکدیگر وابسته‌اند. برداشت غلط و حفظ معنای ۴۰ سال گذشته از استقلال باعث شده است که ارتباطات فکری، سیاسی و اقتصادی کشور ما با خارج تحت‌الشعاع نوعی انزواطلبی درونی قرار گیرد و از تعامل و اختلاط معقول که فرآیندی مؤید فراگیری متقابل است پرهیز کنیم. کشور ما هم‌اکنون دارای استقلال سیاسی است و خود تصمیم می‌گیرد و لزومی ندارد اندیشه‌های قدیمی را که امروزه دیگر معنایی ندارند مبنای فرهنگ سیاسی خود در داخل و خارج قرار دهد.»

این گونه اظهارنظرهای استقلال‌ستیز تنها به شخصی همچون سریع‌القلم ختم نمی‌شود و حتی بخشی از کسانی را که مسئولیت رسمی و کلان دارند هم شامل می‌شود. محمود واعظی، رئیس دفتر آقای روحانی که سال‌ها معاون مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده است، صراحتاً الگوی توسعه مطلوب را در تضاد استقلال‌خواهی معرفی می‌کند. او حتی استقلال‌خواهی و خودکفایی را در ردیف انزواگرایی معرفی می‌کند: «راهبردهای تحقق توسعه، از الگوهای گذشته که بر پایه مفاهیمی مانند خودکفایی، استقلال و انزوا استوار بودند، از نظر محتوایی فاصله گرفته‌اند و به الگوی توسعه برون‌گرا نزدیک می‌شوند که البته در این الگو مفاهیم خودکفایی و استقلال بازتعریف شده‌اند. شاخص توسعه‌گرایی حاکم بر جهان کنونی بر اساس راهبرد تعامل است، چراکه راهبرد انزواگرایی مانع از توسعه می‌شود. در این شرایط، هر برنامه کلان توسعه ملی برای دستیابی به موفقیت نیازمند تعامل با جریانات اصلی نظام اقتصاد سیاسی بین‌الملل و استفاده از امکانات جهانی است، چراکه این الگوی توسعه مبتنی بر وابستگی متقابل است و یک ضرورت به‌حساب می‌آید.»

این چنین است که در ادبیات اینان، مفهوم استقلال با همه ابعادش نفی می‌گردد. سریع‌القلم، در کتابی که مرکز تحقیقات استراتژیک با مقدمه دکتر حسن روحانی منتشر کرده، چنین استقلال اقتصادی را نفی می‌کند: «اگر کشور میان‌پایه و در حال توسعه‌ای تصمیم گرفت در این فرآیند [جهانی‌شدن] وارد شود باید به دنبال استقلال اقتصادی نباشد، بلکه اقتصاد خود را در معرض تاروپود اقتصاد جهانی به‌خصوص غرب قرار دهد.» او همچنین استقلال سیاسی را در تناقض با پیشرفت می‌داند: «جمهوری اسلامی با یک پارادوکس مهم روبه‌روست، از یک‌طرف می‌خواهد رشد و پیشرفت کند و از طرف دیگر در پی حفظ استقلال سیاسی و همین‌طور عدالت در بیرون از مرزهای کشور است. در واقع، ریشه پارادوکس در نوع نگاه به خود و نظام بین‌المللی است.»

نگاه برون‌زای توسعه‌گرای حاکم بر اعضای حلقه فکری نیاوران موجب می‌شود مسیر توسعه ایران را آکنده از تعارض‌ها با غرب ببینند و بنابراین تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی را مخالف رشد اقتصادی معرفی می‌کند. زیربنای چنین تفکری عدم خودباوری و غیرممکن دانستن پیشرفت بر اساس ساخت اقتدار درونی است. به اعتقاد اینان «مشکل از آنجا آغاز می‌شود که تحقق قدرت و توسعه‌یافتگی محتاج ابزاری است که نزد ایران نیست.»

البته باید گفت موضوع تجویز وابستگی اختصاص به دوره اخیر نداشته و عمری به درازای بیش از یک سده در ایران معاصر داشته است. از نخستین روزهای ورود تجدد بخشی از شبه‌روشنفکران غرب‌زده آشکارا بر طبل وابستگی کوفته‌اند و به‌شدت از آن دفاع کرده‌اند. با این حال پیروزی انقلاب اسلامی پایانی بود بر تجویز وابستگی به نام ترقی و پیشرفت.

اکنون و پس از گذشت بیش از چهار دهه از پیروزی انقلاب اسلامی، به‌رغم تلاش‌های امام و امت برای نهادینه‌سازی استقلال همه‌جانبه در این مرزوبوم، هنوز هم هستند کسانی که به نام علم و ترقی و در قالب ادبیات جدید همان مفاهیم کهنه استعماری را عرضه می‌دارند. شوربختانه‌تر آنکه چنین محافلی تنها به برخی مدعیان روشنفکری محدود نشده و در برخی بخش‌های حساس اجرایی کشور نیز رسوخ یافته است. در واقع بخشی از سکان اجرایی کشور در اختیار کسانی بوده که به استقلال از اساس اعتقادی نداشته‌اند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی چند سال پیش با هشدار به این تفکر فرمودند: «متأسفانه کسانی هستند که تئوری‌سازی می‌کنند برای نفی استقلال کشور، استقلال را گاهی به انزوا معنا می‌کنند، گاهی به این عنوان که امروز استقلال کشورها یک ارزش به‌حساب نمی‌آید، قلم‌زنی می‌کنند و حرف می‌زنند؛ این حرف‌ها هم در بین جامعه پخش می‌شود. کسانی این‌جوری حرکت می‌کنند. این یک غلط بزرگ، یک خطای بسیار مهم و خطرناک است.»

خبر یک

قالیباف: هدف معیشت مردم بود دولت و مجلس ندارد

مهم نیست چه کسی چه کاری انجام می‌دهد بلکه مهم این است که آن کار انجام شود؛ امروزه همه نمایندگان در مجلس و دولت به این جمع بندی رسیده اند که در این شرایط سخت مردم نیازمند کمک در طرح معیشت هستند

حمید وکیلی | مهر

رئیس مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه باید کالاهای اساسی راحت‌تر و ارزان‌تر به دست مردم برسد، گفت: وظیفه همه مدیران در سطوح مختلف است که در پاسخ به نجابت و مقاومت مردم، بتوانیم با همدلی و وحدت تلاش کنیم تا گرهی از گره‌های زندگی مردم باز شود.

به گزارش خبرگزاری خانه ملت، دکتر قالیباف عصر دیروز در آیین رونمایی، افتتاح و آغاز عملیات اجرایی ۱۵ پروژه شهری در حوزه‌های عمرانی، تفریحی، خدماتی، فضای سبز، فرهنگی و سرمایه‌گذاری شهر مقدس قم که به‌صورت ویدئو کنفرانس برگزار شد، ضمن گرامیداشت فرارسیدن هفته بسیج، اظهار کرد: بسیج بدون شک تبلور عینی و سازمان یافته حضور مردم در همه عرصه‌های خدمت، تلاش و مجاهدت در کشور است. امروز مشاهده می‌شود بسیجیان در عرصه سلامت چگونه در کنار همه پزشکان و پرستاران قرار دارند و انصافاً مجاهدانه و شبانه‌روز در حال تلاش هستند.

رئیس قوه مقننه در ادامه افزود: با تجربه‌ای که شخصاً دارم می‌گویم که امروز به اهمیت شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در سراسر کشور کمتر توجه کرده‌ایم و اگر امروز ما در قانون‌گذاری در مجلس و در اصلاح نظام اداری و اجرایی کشور در قوه مجریه دست به دست هم دهیم و خیلی از این مسئولیت‌هایی را که امروز به صورت متمرکز در حال اجرا است، به شهرداری‌ها واگذار کنیم، مطمئن هستم مردم در رفاه قرار خواهند گرفت و خیلی از مشکلات حل خواهد شد. وی ادامه داد: شهرداری‌های کشور می‌توانند بخشی از چالش‌های موجود در کشور را سر و سامان دهند؛ اگر به سال‌های تحریم و سخت نگاه کنیم متوجه خواهیم شد در شهرها و به ویژه مراکز استان‌ها و شهرهای بزرگ پروژه‌های مهمی در حوزه خدمات‌رسانی و حل مشکلات مردم رقم خورده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: در شهرداری‌ها چالش‌هایی وجود دارد که بایستی به آن چالش‌ها توجه شود؛ خصوصاً نبود درآمد پایدار شهرداری‌ها به عنوان رنج و زخم کهنه‌ای است که در بستر همه شهرداری‌ها و دهیاری‌های سراسر کشور وجود دارد؛ این اشکال در قانون است که باید اصلاح شود، البته درآمد پایدار شهرداری‌ها در تدوین برنامه هفتم توسعه در دستور کار قرار دارد. وی بیان کرد: همچنین طرح جامع خدمات مدیریت شهری هم بایستی تحول جدی در نظام اداری و اجرایی کشور ایجاد کند که این امر موضوع دوم مدنظر است.

رئیس قوه مقننه تصریح کرد: با توجه به اینکه تلاش گسترده‌ای خارج از مجلس برای این موضوع شده و وقتی توفیق حضور در مجلس را پیدا کردم، متوجه تلاش‌های فراوان صورت گرفته در کمیسیون‌های داخلی کشور و شوراها شدم که طرحی در همین زمینه با استفاده از هماهنگی‌های گذشته شده بود که امیدوارم این طرح تبدیل به قانون شده و گامی جدی و اساسی در این مسیر برای شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در شهرهای کوچک و بزرگ برداریم.

رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه خطاب به مردم کشورمان، اظهار کرد: امروزه در مقابل دو فشار جدی مربوط به تحریم و مقابله با کرونا قرار داریم. در این دو فشار جدی و سنگینی که بر مردم وارد می‌شود، انصافاً مردم نجیبانه و مجاهدانه در مقابل این دو فشار بزرگ مقاومت و تحمل کردند؛ از این رو مشاهده شد که چگونه طرح فشار حداکثری ترامپ با شکست روبه‌رو شد. قالیباف گفت: امروزه همه خوشحال هستند که دیگر ترامپ بر مسند قدرت نیست.

نقد و انتقاد موجب سازندگی می‌شود

رئیس قوه مقننه تصریح کرد: در مواجهه با کرونا و در راستای حفظ جان مردم، همه مسئولان موظف هستند تلاش کنند. خصوصاً پیش‌قراولان این عرصه مانند جامعه پزشکی، پرستاران، مدیرانی که در این بخش در قوه مجریه تلاش می‌کنند که همه اقداماتشان قابل تقدیر است اما اگر مقاومت مردم نبود، چنین موفقیتی به دست نمی‌آمد. وی ادامه داد: وظیفه همه مدیران در سطوح مختلف این است که در پاسخ به نجابت و مقاومت مردم، بتوانیم با همدلی و وحدت تلاش کنیم تا گرهی از گره مردم باز شود نه اینکه گرهی بر گره مردم افزوده شود.

قالیباف گفت: البته این مهم به معنای این نیست که در کارها نقد و انتقاد نباشد بلکه نقد و انتقاد موجب سازندگی می‌شود؛ البته این انتقادها باید منصفانه، در راستای پیشبرد امور و برای حل مشکلات مردم باشد.

دغدغه اول قوای سه‌گانه مردم هستند

رئیس مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: مهم نیست چه کسی چه کاری انجام می‌دهد بلکه مهم این است که آن کار انجام شود؛ امروزه همه نمایندگان در مجلس و دولت به این جمع‌بندی رسیده‌اند در این شرایط سخت مردم نیازمند کمک در طرح معیشت هستند.

رئیس قوه مقننه تصریح کرد: مهم نیست این اقدام از سوی دولت انجام می‌شود یا مجلس بلکه مهم این است که این اقدام سریع و دقیق انجام شود و به دست کسانی که در کرونا فعالیت اقتصادی‌شان را از دست داده‌اند، فشار اقتصادی زیادی را تحمل کرده، آنهایی که اشتغال لازم را ندارند و کار دائمی ندارند برسد. وی ادامه داد: به همه مردم قول می‌دهم همه مسئولان در هر کدام از قوای مقننه، مجریه و قضائیه دغدغه اول‌شان، مردم هستند.

رئیس مجلس شورای اسلامی خاطرنشان کرد: با تلاش مجاهدانه همه مسئولان در این مسیر گام بر می‌داریم تا بخشی از مشکلات مردم حل و فصل شود؛ امیدوارم در آینده نیز بتوانیم با تلاش به طور اساسی و ریشه‌ای مسائل اقتصادی و کرونا را برطرف کنیم.

خبر

رئیس سازمان بسیج مستضعفین:

گروه‌های جهادی بسیج یگان‌های عملیاتی مدیریت جهادی هستند

گروه‌های جهادی بسیج یگان‌های عملیاتی راهبرد مدیریت جهادی در سطح ایران اسلامی و حتی در سطح کشورهای اسلامی هستند.

به گزارش فارس، سردار غلامرضا سلیمانی، رئیس سازمان بسیج مستضعفین عصر دیروز در رویداد ملی «رسم جهاد» که به صورت ویدئو کنفرانس در ۳۲ استان کشور برگزار شد، با تبریک هفته بسیج، اظهار داشت: شجره طیبه الهی بسیج به تعبیر رهبر معظم انقلاب از سوی خداوند متعال به قلب پاک امام راحل راه پیدا کرد و این نهال امروز بعد از ۴۱ سال به‌عنوان یک شجره طیبه تنومند در خدمت ملت مقاوم ایران اسلامی قرار دارد.

وی افزود: هدف جلسه امروز تحقق یکی از مطالبات رهبر معظم انقلاب، یعنی گسترش چتر تلاش جهادی بسیج در جامعه است. سردار سلیمانی با بیان اینکه شیوه مدیریت جهادی یکی از اندیشه‌های ناب رهبر معظم انقلاب است، گفت: گروه‌های جهادی بسیج یگان‌های عملیاتی راهبرد مدیریت جهادی در سطح ایران اسلامی و حتی در سطح کشورهای اسلامی هستند. تقویت و گسترش گروه‌های جهادی اولویت سازمان بسیج مستضعفین است و تمام تلاش‌مان این است که تدابیر رهبر معظم انقلاب در راه بارور شدن شجره طیبه بسیج به کار گرفته شود.

وی یکی از مهم‌ترین اقدامات سال ۹۹ بسیج و بلکه اساسی‌ترین اقدام بسیج در سال ۹۹ را اجرای طرح تکمیلی مقابله با کرونا با عنوان طرح شهید حاج قاسم سلیمانی برشمرد و تأکید کرد: بحمدالله گروه‌های جهادی در زمینه اجرای این طرح گوی سبقت را از دیگر دستگاه‌های متولی ربوده‌اند.

سردار سلیمانی با بیان اینکه بیش از ۲۰ هزار نفر در آیین رسم جهاد در چهار مرحله در دوره‌های توانمندسازی شرکت خواهند کرد، عنوان کرد: انتظار و تدبیر رهبر انقلاب بر این است که تفکر جهادی بین جوانان عزیز نهادینه شود. در بیانیه گام دوم معظم له چهار راهبرد محوریت جوانان، امید به آینده، جهش در پیشرفت و مدیریت جهادی را عامل تحقق دولت اسلامی و تمدن نوین اسلامی مطرح می‌کنند و بسیج به‌عنوان تشکیلات مردمی انقلاب اسلامی وظیفه سازماندهی مردم برای نقش‌آفرینی آنها را بر عهده دارد.

ثبت ۴۲ هزار گروه در اطلس جهادی کشور

سردار محمد زهرایی، رئیس سازمان بسیج سازندگی نیز در آیین آغاز به کار رویداد ملی رسم جهاد ویژه توانمندسازی گروه‌های جهادی با اشاره به تشکیل شوراهای جهادی شهرستانی، اظهار داشت: با راه‌اندازی شوراهای جهادی شهرستانی که متشکل از گروه‌های جهادی در همه اقشار بیست‌ودوگانه بسیج است ما تاکنون در ۵۰۰ شهرستان و هر شهرستان پنج نفر عضو شوراهای جهادی داریم.

وی افزود: تشکلی از گروه‌های جهادی بسیج بدون اینکه تحت فرمان مستقیم بسیج باشند، در راستای تحقق منویات رهبر معظم انقلاب و رفع محرومیت در سراسر کشور مشغول به خدمت هستند.

زهرایی با اشاره به آغاز به کار رویداد ملی رسم جهاد، گفت: امروز مرکز رشد و توانمندسازی گروه‌های جهادی راه‌اندازی شد که در این مدت ۵ هزار نفر از اعضای گروه‌های جهادی را طی دو ماه آموزش خواهد داد و گام بعدی هم آموزش‌های تخصصی در گروه‌های جهادی است. رئیس سازمان بسیج سازندگی با بیان اینکه الان در اطلس جهادی کشور ۴۲ هزار گروه ثبت هستند که از این تعداد ۳۰ هزار گروه بیش از یک سال سابقه فعالیت دارند، گفت: نزدیک به ۱۱ هزار و ۳۰۰ گروه هم تازه تأسیس داریم که شروع فعالیتشان از همین دوره توانمندسازی خواهد بود.

ویژه

مقابل عربستان هم سر خم کرده‌اند!

به نظر می‌رسد طیفی در ایران هستند که هر چه کشوری بیشتر علیه ملت ایران دشمنی کند و بیشتر فشار بیاورد، بیشتر احساس می‌کنند که باید در برابرش عقب‌نشینی کنند. غلامعلی رجایی، مشاور شهردار تهران که پیش از این مشاور مرحوم هاشمی رفسنجانی بوده است، در مصاحبه با روزنامه آرمان گفت: «اصلاح‌طلبان به این نتیجه رسیده‌اند که فضای سیاسی ایران در انسداد قرار گرفته است. این وضعیت در منطقه نیز ایجاد شده است. نمونه بارز آن ارتباط ایران و عربستان است که در وضعیت انسداد قرار گرفته است. بدون تردید انسداد رابطه ایران و عربستان به سود ما نیست و ما نمی‌توانیم با همسایه بزرگی مانند عربستان قهر باشیم. به همین دلیل نیز این ارتباط یا به صورت مستقیم یا به وسیله واسطه‌هایی که در این زمینه فعالیت می‌کنند باید به وضعیت گذشته بازگردد».

این فعال سیاسی اصلاح‌طلب تأکید کرد: «معتقدم اگر چهره‌های برجسته جریان اصلاحات از کانال نهادهای نظارتی عبور کنند و بتوانند دولت آینده را در ایران در اختیار بگیرند نه‌تنها این امکان فراهم خواهد شد که انسداد سیاسی از بین برود، بلکه ممکن است شرایطی فراهم شود که سطح تنش با بسیاری از کشورهای منطقه و جهان کاهش پیدا کند».

رجایی البته نگفته که چطور هفت سال دولتی که اصلاح‌طلبان بر سر کار آوردند همراه با وزیر خارجه‌ای که گزینه اصلی اصلاح‌طلبان برای وزارت خارجه بود، این انسداد سیاسی را نه تنها حل نکرد، بلکه تشدید هم نمود. پیش از دولت روحانی، روابط ایران و عربستان کجدار و مریز پیش می‌رفت و این حجم تنش را شاهد نبودیم. دولت بعدی هم اگر اصلاح‌طلب باشد، کاری فراتر از روحانی و ظریف نخواهد کرد و عقب‌نشینی‌های پی در پی‌اش مقابل دشمنان خارجی باعث گستاخی و جسارت بیشتر آنان خواهد شد. چنانکه در مورد همین عربستان طی هفت سال گذشته شاهد چنین اتفاقی بودیم. برقراری ارتباط با عربستان مورد مخالفت نیست، از قضا به امنیت بیشتر حجاج ایرانی کمک خواهد کرد؛ اما ارتباط عزتمندانه، نه آنکه ادبیات به گونه‌ای باشد که گویی ایران مقصر قطع رابطه بوده و حالا باید با همسایه بزرگ خود دشمنی را کنار بگذارد!

ایرنا دلخوش به دموکرات‌ها، حتی بیش از رادیو فردا!

رادیو فردا خبر سخنان کریس کونز، سناتور دموکرات امریکایی در مورد چگونگی بازگشت امریکا به برجام را با تیتر «حمایت مشروط سناتور دموکرات از بازگشت امریکا به برجام» منتشر کرده است. در همان بند اول خبر هم شروطی که کونز بیان می‌کند، آورده شده است: «وجود داشتن مسیری برای محدود کردن برنامه موشکی و حمایت ایران از گروه‌های نیابتی‌اش در منطقه». اهمیت این اظهارات به آن دلیل است که اولاً موضع کریس کونز را می‌توان موضع دموکرات‌ها دانست؛ ثانیاً او گزینه اصلی برای پست وزارت خارجه در دولت جو بایدن است.

حالا از رادیوی فردای حامی امریکا و ضد ایران به خبرگزاری دولتی ایرنا - رسانه رسمی دولت ایران- برویم. این خبرگزاری با حذف مفهوم شرط‌گذاری کونز برای بازگشت به برجام، تیتر زده که «نامزد وزارت خارجه در دولت بایدن از بازگشت به برجام حمایت کرد»! آیا شرط‌گذاری کونز برای بازگشت به برجامی که خود آن را امضا کرده‌اند و قرار بود امضای جان کری - وزیر خارجه قبلی دموکرات‌ها- تضمین آن باشد، نامش می‌شود حمایت از بازگشت به برجام؟! اجرای شروط دموکرات‌ها یعنی برجام جدید و ربطی به آنچه قرار بود امضای جان کری تضمینش باشد، ندارد.

اصلاح‌طلبان ماه‌ها از دموکرات‌ها در انتخابات امریکا حمایت کردند و می‌گفتند که اگر دموکرات‌ها بیایند، برجام را اجرا می‌کنند. حالا که دموکرات‌ها آمدند، هم دموکرات‌های امریکا و هم اصلاح‌طلبان ایران - چنانکه در رسانه‌هایشان نوشتند- برجام قبلی را قابل احیا نمی‌دانند و می‌گویند گزاره‌های موشکی و منطقه‌ای و حقوق بشر و ... هم به آن اضافه شود.

یادداشت

محمد اسماعیلی

سندسازی حقوقی اروپا - آژانس با آمدن بایدن

کمتر از ۱۰ روز بعد از اعلام پیروزی جو بایدن در ایالات متحده، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و تروئیکای اروپا در بیانیه‌های جداگانه ایران را متهم به تخطی از تعهدات هسته‌ای کرده و خواهان جبران اشتباهات توسط جمهوری اسلامی ایران شده‌اند. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به عنوان مرجع عالی حل و فصل اختلافات فنی نظام حقوقی برجام، که پیش از این در تمام گزارش‌های دوره‌ای خود پایبندی ایران به برجام را تأیید کرده بود، از این تاریخ مستندسازی حقوقی خود جهت اعمال فشار امریکا-اروپا را آغاز کرده است.

اروپا نیز که در دوره دونالد ترامپ نقش «کاتالیزور امریکا» برای متقاعد ساختن طرف ایرانی به اجرای یکجانبه برجام را داشت، از هفته گذشته نقش محوری‌تری تحت عنوان «بازوی حقوقی بایدن» برای امتیازگیری از ایران را بازی خواهد کرد. احراز نقش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و تروئیکای اروپا طبق آنچه گفته شد در مفاد بیانیه آنها نهفته است.

در بخشی از بیانیه سه کشور اروپایی ذکر می‌شود: «به‌رغم تلاش‌های مبتنی بر حسن نیت، ایران اکنون یک سال و نیم است که مرتکب اقدامات متعددی در نقض جدی تعهدات هسته‌ای خود شده است. ما کماکان به شدت از اقدامات ایران که در حال تهی کردن توافق از مزایای اصلی آن در زمینه منع اشاعه است نگرانیم.»

تروئیکای اروپا در حالی دلیل صدور بیانیه خود را گزارش جدید آژانس بین‌المللی اتمی (که از تزریق گاز به سانتریفیوژهای IR-2m سخن گفته) عنوان می‌کند که ایران را متهم به «نقض جدی» برجام کرده و اتهام جدیدی تحت عنوان «ایران در حال تهی کردن توافق از مزایای اصلی آن در زمینه منع اشاعه» را مطرح می‌کند. این در حالی است که اجرای گام‌های «کاهش تعهدات هسته‌ای» توسط ایران شامل هیچ کدام از تعهدات اصلی و اولویت‌دار ایران نظیر بازرسی بازرسان آژانس از مراکز هسته‌ای و شبه نظامی، اجرای پروتکل الحاقی و راه‌اندازی سانتریفیوژهای نسل جدید و یا احیای رآکتور آب سنگین اراک نیست. زمانی که طرف ایرانی بعد از گذشت پنج سال از امضای برجام که اروپا هیچ کدام از تعهدات یازده‌گانه خود را اجرایی نکرده، هیچ رفتار متناسب و متوازنی جهت وادارسازی اروپا به اجرای تعهدات صورت ندهد، طبیعی است این سه کشور با بیانیه گستاخانه و سهم‌خواهانه با ایران برخورد کنند. اروپا حتی کمترین سطح از توقعات موجود در متن توافق هسته‌ای را که همان «مسئولیت برگزاری جلسات کمیسیون مشترک برجام و معرفی کردن ناقض برجام در پایان جلسات است» نیز صورت نداده است.

در متن بیانیه اروپا تصریح می‌شود که «همواره صراحت داشته‌ایم که از خروج امریکا از برجام و احیای تحریم‌ها متأسفیم»؛ در حالی که مسئول سیاست خارجه اتحادیه اروپا (براساس پیوست چهارمتن برجام به عنوان مسئول برگزاری کمیسیون مشترک برجام) در کنار سه کشور اروپایی به جای «ابراز تأسف صرف» وظیفه معرفی امریکا به عنوان ناقض برجام را دارد؛ وظیفه‌ای که بعد از گذشت نزدیک به سه سال از زمان خروج امریکا از برجام حتی یکبار نیز اتفاق نیفتاده است.

بهره‌برداری حقوقی -سیاسی امریکا و اروپا از گزارش‌های آژانس درباره ایران نشان می‌دهد که کاربرد این سازمان «تک بعدی» است و گویا گزارش‌های پانزده‌گانه آن مبنی بر تأیید فعالیت‌های هسته‌ای ایران هیچ ارزش و اعتبار بین‌المللی ندارد که به‌واسطه آن طرف‌های مقابل موظف به اجرای تعهدات شوند و آنگونه که پیداست کاربرد گزارش‌های این سازمان تنها مستندسازی حقوقی علیه جمهوری اسلامی ایران است. جالب تر آنکه نهاد و مرجع مشابهی برای راستی آزمایی تعهدات امریکا-اروپا وجود ندارد که به‌واسطه آن بتوان طرف مقابل را برای اجرای تعهدات حداقلی تحت فشار قرار داد. فشارهای از این دست را نخستین گام اجرایی اروپا-آژانس در جهت تأمین منافع مشترک خود با امریکای بایدن باید دانست که تا هفته‌های منتهی به انتخابات سال ۱۴۰۰ قاعدتاً شیب تندتری نیز به خود خواهد گرفت.

در مقابل فشارهای حقوقی تشدید شده آژانس و اروپا، اظهار علاقه وصف ناپذیر برخی در داخل جهت آغاز گفت‌وگوهای دوجانبه هسته‌ای میان تهران - واشنگتن رونق گرفته است که نتیجه مسلم آن بر اساس تجربیات هفت سال اخیر تشدید فشارهای اقتصادی و روانی به جامعه ایرانی به‌واسطه اعمال سیاست‌های ضدایرانی کشورهای توسعه یافته بوده است. ابراز علاقه وصف ناپذیر و فاقد منطق و پشتوانه عملیاتی به مذاکرات مجدد، در شرایطی که طرف ایرانی «برگ‌های چانه زنی هسته ای» خود را در مذاکرات سال ۹۴ بدون «سوخت برگ‌های برنده طرف مقابل» امحا کرده است، یک نوع خودزنی است آن‌هم در حالی که این تلقی با توجه به اشراف تیم بایدن به روحیات تیم مذاکره کننده ایرانی در کاخ سفید وجود دارد که با سندسازی آژانس-اروپا، ایران نهایتا مجاب به مذاکرات جدید در قالب سه گانه «هسته‌ای ،موشکی، منطقه‌ای» خواهد شد.

به جای رویاپردازی‌های دیپلماتیک باید علاوه بر خواسته‌هایی نظیر «جبران خسارت‌های اقتصادی وارده به ایران به دلیل نقض برجام توسط اروپا-امریکا»، «لغو تمامی تحریم‌های دوران پسابرجام»، «مرتفع کردن حفره‌های حقوقی متن برجام از قبیل مکانیسم ماشه و لغو تحریم‌ها به صورت آنی» به عنوان پیش شرط بازگشت امریکا به برجام، تمام تعهدات اولویت دار ایران مثل اجرای پروتکل الحاقی و بازرسی‌های بازرسان آژانس و موارد نظیر آن باید به حالت تعلیق درآید تا ایران در شرایط نسبتاً برابری در مواجهه با کشورهای طرف مقابل قرار بگیرد و حائز برگ‌هایی باشد که بتواند با آن اروپا-امریکا را وادار به اجرای تعهدات کند.

گزیده خبر

فرمانده قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا:

حل مشکلات اقتصادی نیازمند تعمیق روحیه بسیجی است

حل مشکلات اقتصادی کشور نیازمند انسجام ملی، روحیه از خودگذشتگی و در یک کلام تعمیق روحیه بسیجی است.

به گزارش سپاه نیوز، سردار سرتیپ دوم پاسدار سعید محمد، فرمانده قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا در سخنانی به مناسبت گرامیداشت هفته بسیج، اظهار داشت: حماسه‌آفرینی بسیجیان در سال‌های دفاع مقدس، امروز در حوزه سازندگی و آبادانی کشور تبلور ویژه یافته و باعث شده تا با وجود تحریم‌های گسترده استکبار جهانی، سراسر کشور به یک کارگاه عمرانی تبدیل و عرصه‌ای جدید برای جانفشانی، ایثار و تحقق شعار «ما می‌توانیم» گشوده شود. فرمانده قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا با اشاره به خدمات بسیج در حوزه‌های مختلف گفت: بسیج، همواره حضور خود را در ادوار مختلف تاریخ انقلاب اسلامی به ثبت رسانده و در رخدادهای مختلفی چون عمران و آبادانی، حضور در حوادث غیرمترقبه مانند سیل و زلزله، محرومیت‌زدایی و مبارزه با کرونا حضور جدی و شایسته‌ای داشته است.

وی بسیج را نتیجه درایت و دوراندیشی معمار کبیر انقلاب دانست و عنوان کرد: بسیج یک اندیشه و تفکر متعالی است که دیروز در میدان دفاع از کیان و مرز و بوم کشور، به جامعه خدمت کرد و امروز نیز در شرایط فعلی، راهگشای اساسی بسیاری از مشکلات و سختی‌هاست. سردار محمد افزود: چنین تفکری توانسته با بن‌بست شکنی و انحصارشکنی در حوزه‌های گوناگون و کوتاه کردن دست بیگانگان در اجرای پروژه‌ها، به یک الگوی دینی، انقلابی و جهادی موفق و شناخته‌شده برای دنیا تبدیل شود و بنیان «تمدن نوین اسلامی» را در کشور پایه‌ریزی کند.

فرمانده قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا افزود: اگر کشور امروز در زمینه زیرساخت‌های مختلف به حد مطلوب رسیده و در بسیاری از حوزه‌ها همچون تولید بنزین، با احداث پالایشگاه ستاره خلیج فارس، خودکفا شده است به یمن تفکر و اندیشه بسیجی در عرصه سازندگی است و علت اساسی دشمنی با چنین تفکری، همین استقلال و خودکفایی کشور است.